

Lausuntopalvelu

VN/2160/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi oppivelvollisuuslain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Millaisia huomioita teillä on oppivelvollisuuslakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry:n näkemyksen mukaan oppivelvollisuuslakiin esitetyt muutokset ovat pääosin kannatettavia. AMKE kiinnittää lausunnossaan huomiota niihin muutosehdotuksiin, joihin se esittää täsmennyksiä tai täydennyksiä.

Oppivelvollisuuden suorittaminen nuorten työpajatoiminnassa

Esityksessä oppivelvollisuuslakiin lisätään säännös siitä, että oppivelvollisuutta voidaan suorittaa nuorisolain mukaisessa nuorten työpajatoiminnassa. Työpaja voi toimia oppimisympäristönä osana oppivelvollisuuteen kuuluvaa koulutusta sekä rajatusti myös väliaikaisena tapana suorittaa oppivelvollisuutta silloin, kun nuorella ei ole opiskelupaikkaa, kuitenkin enintään kahden kuukauden ajan.

AMKE pitää kannatettavana, että oppivelvollisuuden suorittaminen mahdollistetaan nuorten työpajatoiminnassa. Nuorten tilanteet ovat kuitenkin moninaisia, ja kahden kuukauden enimmäiskesto voi joissakin tapauksissa olla liian lyhyt toimivan jatkopolun rakentamiseen. AMKE katsoo, että työpajajaksoa tulisi voida tarvittaessa jatkaa yli kahden kuukauden, kuitenkin niin, että jaksolle säädetään selkeä enimmäiskesto.

Esityksen mukaan nuorten työpajatoimintaa koskevalla oppivelvollisuuslain muutoksella ei olisi vaikutuksia valtiontalouteen ja työpajalla annettavan valmennuksen kustannukset katettaisiin koulutuksen järjestäjän valtionosuusrahoituksella. AMKEN keskeinen huoli liittyy työpajatoiminnan rahoitukseen ja vastuukysymyksiin. Esitystä tulee vielä täsmentää ja selkiyttää sen osalta, mitkä kustannukset katetaan nuorisotyön rahoituksella ja mitkä koulutuksen järjestäjän rahoituksella. Uudistus ei saa johtaa koulutuksen järjestäjien tehtävien ja vastuiden laajenemiseen sekä rahoituksen heikentymiseen.

Oikeus matka- ja majoituskorvauksiin

Esityksessä majoituskorvausta tarkennetaan poistamalla viittaus monialaiseen ammatilliseen oppilaitokseen. Oikeus määräytyisi jatkossa etäisyyden perusteella lähimpään oppivelvollisen tutkintoon johtavaa koulutusta järjestävään ammatilliseen oppilaitokseen. Muutokset laajentaisivat myös oppivelvollisen oikeutta matkakorvaukseen, sillä oppivelvollinen on oikeutettu matkakorvaukseen, jos hän saa majoituskorvausta.

TUVA- ja TELMA-koulutuksessa oikeutta majoituskorvauksiin laajennettaisiin siten, että edellytyksissä huomioidaan myös koulumatkan kesto. Oikeus korvauksiin syntyisi, jos päivittäinen koulumatka nopeinta matkustustapaa käyttäen kestää yli kolme tuntia.

AMKE kannattaa majoitus- ja matkakorvauksia koskevia tarkennuksia. AMKE esittää, että opintososiaaliset etuudet keskitetään KELAan, jossa on näiden käsittelyyn toimivat hakuprosessit ja tarvittava osaaminen. Tämä edistäisi opiskelijoiden yhdenvertaisuutta ja keventäisi koulutuksen järjestäjien hallinnollista taakkaa.

Millaisia huomioita teillä on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annettuun lakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen osatoteutukset

Esityksessä mahdollistetaan TUVA-koulutuksen toteuttaminen nykyistä joustavammin osatoteutuksina. Opiskelija voisi suorittaa TUVA-koulutuksesta vain niitä kokonaisuuksia, joita hän tarvitsee, ja hänelle turvattaisiin mahdollisuus suorittaa kaikkia koulutuksen perusteiden mukaisia opintoja enimmäislaajuuden puitteissa.

AMKE pitää TUVA-koulutuksen osatoteutuksia kannatettavana, sillä ne parantavat koulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia vastata opiskelijoiden erilaisiin tarpeisiin ja tukevat siirtymää tutkintokoulutukseen. Ohjauksen rooli korostuu osatoteutuksissa, jotta TUVA-kokonaisuus pysyy opiskelijan kannalta selkeänä ja tavoitteellisena.

Millaisia huomioita teillä on perusopetuslakiin, ammatillisesta koulutuksesta annettuun lakiin ja lukiolakiin liittyvistä muutosehdotuksista?

Oppivelvollisten ensisijaisuus opiskelijaksi ottamisessa

Esityksessä oppivelvolliset hakijat asetetaan ensisijaisiksi opiskelijavalinnoissa tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa sekä ammatillisessa koulutuksessa. Ensisijaisuus koskisi sekä yhteishakua että jatkuvaa hakua. Tavoitteena on varmistaa, että jokainen oppivelvollinen saa koulutuspaikan ja siirtymä perusopetuksesta eteenpäin toteutuu ilman viivästyksiä.

AMKE pitää oppivelvollisten aseman vahvistamista opiskelijavalinnoissa perusteltuna ja oppivelvollisuuslain tavoitteiden mukaisena. Tämä ei saa kuitenkaan heikentää oppivelvollisuusiän ylittäneiden TUVA-koulutusta tarvitsevien mahdollisuuksia hakeutua ja päästä koulutukseen.

Sääntelyä on täsmennettävä, jotta se toimii käytännössä tarkoituksenmukaisesti ammatillisessa koulutuksessa. AMKE esittää, että oppivelvollisten ensisijaisuus kytketään koulutuksen valintaperusteisiin siten, että ensisijaisuus koskee hakijoita, jotka täyttävät koulutuksen edellytykset.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Satu Ågren
johtava asiantuntija

Lisätiedot: johtava asiantuntija, Satu Ågren, 040 772 3234, satu.agren@amke.fi